

MURK LELS, 1894-1982

DOOR M. DE ROOIJ

*'De zee en haar gevolgh daer zijt ge toe gewent,
Daar is Uw eygen huis, Uw eygen element.'*

Op 15 september 1982 is de heer Murk Lels, nestor van de Nederlandse zeesleepvaart, in zijn woning aan de Westzeedijk overleden. Hij was 87 jaar oud.

Het geslacht Lels is oorspronkelijk van Friese afkomst en gaat terug tot de gouden eeuw. Op 26 januari 1696 werd te Koudum geboren Gerrit Jans Brinkmans, die huwde met zijn dorpsgenote Ester Lels. De Lelsen hebben door de eeuwen heen de zeeën bevaren. Het waren bovendien scheepsbouwers en kooplieden.

Murk Lels' overgrootvader Hessel Murk Lels was de eerste van de familie die naar het westen trok. Hij vestigde zich in Amsterdam, terwijl zijn zoon Murk 'Het Huis te Kinderdijk' in Alblasserdam ging bewonen. Deze Murk Lels was een invloedrijk en vermogend man, één van de oprichters van de machinefabriek Diepeveen, Lels en Smit te Kinderdijk. Hij had in 1869 negen grote zeilschepen varen en bezat met anderen een handelsmaatschappij te Kanagawa en een koffieplantage in Bendo. Bovendien was hij door zijn huwelijk met Ottolina Smit mede-eigenaar van L. Smit & Co's Sleepdienst.

Hij werd opgevolgd door zijn zoon Cornelis Jan Lels, die zich met echtgenote Neelina Barendina von Lindern in Rotterdam vestigde. De jonge Murk Lels – geboren op 13 december 1894 te Alblasserdam – was toen zes jaar oud. Hij doorliep in Rotterdam de lagere school en de hogere burgerschool, maar was – zoals hij zelf in zijn 'jeugdmemoires' bekende – geen vlugge leerling. Daaraan had zijn gehoorvermogen veel schuld. Het was een kwaal waaraan, ook na vele operaties, niets te doen was. Op 16-jarige leeftijd was Murk Lels vrijwel doof. Deze doofheid was echter geenszins van invloed op zijn scherp verstand, zijn ondernemingsgeest en doortastendheid. Murk Lels studeerde met uitstekend resultaat op de Hogere Handelsschool in Dresden en deed vervolgens praktische kennis op bij diverse handelskantoren en assurantiebedrijven in binnen- en buitenland.